

MF
Det teologiske
Menighetsfakultet

Postadresse:
Postboks 5144 Majorstuen
0302 Oslo

Besøksadresse:
Gydasvei 4, Oslo

Telefon: 22 59 05 00
Telefaks: 22 59 05 05

E-post: post@mf.no
<http://www.mf.no>

Bankgiro: 3000 17 41841
Org.nr.: NO 970011994 MVA

Helse- og omsorgsdepartementet
Boks 8011 Dep
0030 Oslo

Oslo, 02.01.2006

Høring – etablering av pseudonymt register over svangerskapsavbrudd, forslag til endringer i abortforskriften og forslag til endringer i reseptregisterforskriften

Det teologiske Menighetsfakultet oversender hermed sin høringsuttalelse til nevnte forslag, jf. brev av 06.10.05.

I sin vurdering har Det teologiske Menighetsfakultet lagt vekt på følgende momenter:

- Behov for et pseudonymt register.* I høringsnotatet argumenteres det for et slikt register både ut fra intensjonene i lov om svangerskapsavbrudd og ut fra handlingsplan for uønskede svangerskap. Etter vår mening er dette et godt utgangspunkt. For samfunnet må det være helt sentralt, på ulike måter, å bidra til at antallet uønskede svangerskap og svangerskapsavbrudd reduseres. Med tanke på å finne frem til egnede tiltak er kunnskap avgjørende. Slik vi ser det, er det argumentert overbevisende for at et pseudonymt register vil kunne bidra med flere og mer kvalitetssikrede data enn det aidentifiserte register som er i dag. Ved å kunne følge en kvinne over tid, vil en få kunnskap om langtidseffekter av abortinngrep, så vel i forhold til kvinners reproduktive som til deres psykiske helse, en vil få kunnskap om effekten av forebyggende tiltak og om hvilke faktorer som påvirker atferd. Med rette kan det sies at kunnskap om atferdsfaktorer ikke nødvendigvis medfører forandret atferd, men uten en slik kunnskap vil en stå enda mer på bar bakke. I tillegg vil kunnskap også kunne bidra til bedret ressursutnyttelse og bedret kvalitet i arbeidet med å avhjelpe helseproblemer knyttet til kvinners reproduksjon.
- Pseudonymitet og anonymitet.* Et pseudonymt register forutsetter at det hele tiden skal være et skille mellom personnummer, pseudonym og medisinske opplysninger. Ingen andre enn pasienten selv skal ha tilgang på alle disse opplysningene samtidig. Slik tenker en at anonymiteten skal ivaretas. Heller ikke den tiltrodde pseudonymforvalter skal ha tilgang til mer enn to av disse kilder. Vedkommende skal fungere uavhengig av registeret og av dem som sender inn helseopplysninger.
En viktig innvending mot et pseudonymt register er hensynet til personvernet. Selv om en har tilsynelatende vanntette prosedyrer for vernet om personopplysningene (ivaretagelsen av anonymiteten), vil det alltid være muligheter for at ting kan svikte. At registeret er datarelatert, er i seg selv en faktor som begrenser sikkerheten. Det gjelder både det tekniske vern og faren for at det kan skje menneskelige feil. Ikke

sjelden er den tekniske viten og enkeltmenneskers oppfinnsomhet kommet lenger enn det som fanges opp i prosedyrer nedfelt i forskrifter. For en kvinne som har gjennomført et svangerskapsavbrudd er det av den største betydning at anonymiteten kan ivaretas på en god måte. Som sådan er personvernet et meget viktig moment i denne sammenhengen.

Det kan også argumenteres for at overgangen fra at et hendelsesorientert, aidentifisert register til et individorientert, pseudonymt register er å bevege seg ut på et etisk skråplan: fra det anonyme er veien kort til det personentydige register. Dette kan utdypes ved å henvise til at det samtidig foreligger forslag om at Norsk Pasient Register skal omgjøres til et slikt personentydig register. Erfaring tilsier at det her kan komme et påtrykk fra forskermiljøene i retning det personentydige. Slik kan en enda bedre sikre kvaliteten i de data som en opererer med. En slik utvikling vil være svært problematisk. Den vil imidlertid ikke kunne skje uten at det blir en ny vurdering og eventuelt nye forskrifter. Det er samtidig også mulig å argumentere ganske godt for at et pseudonymt register tilnærmet gir de samme muligheter forskningsmessig som det et personentydig register gir.

3. *Avveining av personvern og samfunnsnytte.* Det etiske problem i denne sammenheng er avveiningen mellom et pliktorientert personvern og de formåls- eller konsekvensorienterte samfunnsinteresser. I utgangspunktet er personvernet meget tungtveiende. Denne tyngde må det også få her. Når vi likevel vil tilrå opprettelsen av et pseudonymt register, henger det sammen med at personvernet ikke blir grunnleggende truet. Dette forutsetter at prosedyrer og rutiner for håndtering av opplysninger så langt som mulig sikrer individenes anonymitet. De foreliggende forslag synes å tilfredsstille de krav som her må settes. I denne forbindelse vil det være opportunt å tenke at det også opprettes en instans som med jevne mellomrom skal kontrollere at prosedyrer følges og personvernet ivaretas.

Videre er det også et moment at de individuelle interesser blir fremmet ved at så vel forebyggende tiltak som kunnskap om fysiske og psykiske konsekvenser av svangerskapsavbrudd kan komme enkelt mennesker til gode.

Så lenge personvernet med stor grad av sannsynlighet ikke krenkes av den foreslåtte ordning, verken direkte, indirekte eller på sikt, kan en ikke overse de betydelige samfunnsmessige gevinster som en slik nyordning kan bringe. Selv om det i samfunnet er uenighet i den etiske vurdering av svangerskapsavbrudd, er det i alles interesse at antallet svangerskapsavbrudd reduseres. For de aller fleste er et svangerskapsavbrudd et betydelig etisk problem. Vi tror at et pseudonymt register kan yte et positivt bidrag både til å redusere antallet svangerskapsavbrudd og til å hjelpe de kvinner som gjennomgår det.

Med hilsen,
For Det teologiske Menighetsfakultet

Vidar L. Haanes
rektor